

Nr 709

Av herr **Andersson, Torsten**, och herr **Sundin**, i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition nr 184, angående omorganisa-
tion av örlogsvarven.*

I proposition nr 184 framlägges förslag rörande omorganisation av örlogsvarven. I fråga om Karlskrona örlogsvarv föreslås att nuvarande marinverkstäder ombildas till statsägt aktiebolag. Aktiebolaget föreslås förutom arbeten för marinens räkning skola driva industri med inriktning mot allmänt mekanisk verkstadsproduktion. Som motivering till en sådan utökning av verksamheten och i samband därmed övergång till bolagsform anförs att redan förekommen och eljest väntad minskning av antalet sysselsatta vid marinverkstäderna bör motverkas. Därvid framhålls att frågan om den framtida driften vid de nuvarande marinverkstäderna inte får bedömas från enbart militär synpunkt.

Givetvis får inte sysselsättningsfrågan bedömas från militär synpunkt. Den måste bedömas fristående och under vägledning av kravet att få maximal effekt av samhällets insatser. Om statlig företagsdrift därvid befinnes vara enda möjligheten att nå en från allmän social synpunkt godtagbar effekt, kan den enligt vår mening accepteras — eljest icke.

Blekinge län har sedan lång tid tillbaka varit utsatt för befolkningsminskning på grund av utflyttning, som till betydande del haft sin orsak i brist på arbetstillfällen. Under 1950-talet har emellertid en mera aktiv lokaliserings- och sysselsättningspolitik bedrivits. Ett målmedvetet arbete har därvid utförts inte minst av länsstyrelsen och andra länsorgan i samarbete med kommunerna. Befolkningsminskningen har därigenom kunnat motverkas men inte helt hejdas. Det bör dock framhållas att befolkningsminskning förmodligen inte skulle ha uppstått sistlidna kalenderår om inte arbetstillfällena minskat vid örlogsbasen i Karlskrona. Strävandena till industriell expansion inom länet har sålunda krönts med framgång. För den nu över-skådliga framtiden torde man kunna räkna med ytterligare expansion. Här- för talar bl. a. tillgången på goda hamnar och länets relativt goda läge i för- hållande till den europeiska marknaden. Förbättringen av järnvägskommunikationerna är likaledes av betydelse i sammanhanget. Ett inom Karlskrona beläget större industriföretag räknar med att inom ett år behöva ytterligare ca 450 anställda och vid relativt god konjunktur ytterligare ett hundratal under de närmast följande åren. Även mindre företag i staden räknar med behov av ytterligare arbetskraft under de närmaste åren. Inom länet i dess helhet pågår och planeras en industriell utbyggnad, som i fråga om större industriföretag medför ett arbetskraftsbehov inom något år på åtminstone 1 000 anställda. Häremot får ställas propositionens uppgift om att ca 600

anställda skulle komma att friställas inom de närmaste åren, om arbetet vid marinverkstäderna bedrivs i huvudsak för marinens behov i likhet med vad som hittills skett.

Dessa omständigheter får inte tolkas på det sättet, att en så omfattande friställning av arbetskraft skulle kunna genomföras utan risk för menliga biverkningar. Som nämnts har Blekinge län sedan länge varit utsatt för befolkningsminskning. Den industriella expansionen inom länet är visserligen mera intensiv än tidigare, men det bör beaktas att vissa arbetskraftstillskott alltjämt är att vänta från jordbruksnäringen och att de stora födelsekullarna från första hälften av 1940-talet nu kommer ut på arbetsmarknaden. Därtill är medelåldern hos de anställda relativt hög, vilket begränsar möjligheterna till omskolning för annan sysselsättning. För de yngre kan visserligen omskolning komma i fråga. För andra torde i viss utsträckning sysselsättning kunna beredas med likartade arbetsuppgifter utan att omskolning eller omflyttning och byte av bostadsort behöver tillgripas. Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna bör omflyttning och byte av bostadsort som generell metod i det längsta avvisas. Det får således anses ådagalagt, att den friställning av arbetskraft vid marinverkstäderna som är i fråga måste kombineras med åtgärder för att skapa lämplig sysselsättning åt dem som friställes. I sådana situationer har statsmakterna allmänt sett ett stort ansvar. I detta speciella fall understrykes detta av att staten är den arbetsgivare hos vilken arbetskraften friställes.

Syftet med det i propositionen framlagda förslaget om bolagsbildning och utvidgning av produktionen till att omfatta även produktion för civila ändamål med inriktning på allmän mekanisk verkstad är att skapa sådan lämplig sysselsättning. Förslaget innefattar emellertid enligt vår mening sådana olägenheter, att dess genomförande allvarligt måste ifrågasättas. Marinledningen har framhållit, att ur marinens synvinkel är marinverkstädernas ombildning till statligt bolag intet önskemål och att ett under enhetlig ledning stående örlogsvarv bäst löser marinens behov av underhållsresurser i Karlskrona. Den senare synpunkten har marinledningen f. ö. framfört redan i sitt yttrande över örlogsvarvutredningens förslag 1957. Marinledningen, som icke motsätter sig en övergång till bolagsform om detta av sociala skäl finnes nödvändigt, har vidare framhållit, att om ett statligt bolag inrättas inom örlogsvarvets område, bör detta icke ske med mindre än att en noggrann marknadsundersökning verkställs för att bestämma bolagets produktionsinriktning och lokalisering. Därest marinverkstädernas verkstadsrörelse ombildas till bolag, förutsätter marinledningen bl. a. att ingen replieringsskyldighet kontra viss prioritet ålägges marinen, utan att bolaget kommer att arbeta i fri konkurrens på den öppna marknaden och att från beredskaps- m. fl. synpunkter erforderlig marin serviceverksamhet kvarblir under marin ledning. Marinledningen kan heller inte godta den gränsdragning som angivits i propositionens dispositionsplan. Den skulle bl. a. med-

föra att dispositionen av den inre varvshamnen endera skulle avhändas marinen eller också tillkomma marinen och bolaget gemensamt. Det förstnämnda alternativet kan inte godtas, emedan marinen oundgängligen behöver disponera området för beredskapsförläggning av lättare fartyg. Annat sådant område, som med hänsyn till sjöhävning o. d. kan godtas, finns icke i Karlskrona. Det andra alternativet kan inte godtas från säkerhets- och sekretesssynpunkt, emedan det får förutsättas att den produktionsinriktning som föreslås för bolaget kommer att medföra att främmande besökare — även utländska sådana — i viss utsträckning får tillträde till bolagets område. Med anledning härav har marinledningen föreslagit en annan lokal gränsdragning mellan marinens och det tilltänkta bolagets område. Därigenom skulle förutom den nämnda inre varvshamnen marinen komma att disponera den från marin synpunkt angelägna torpedbåtsslipen, Polhemsdockan m. m. Vidare skulle marinens transporter icke behöva gå genom bolagets område, vilket från militär säkerhetssynpunkt vore en fördel. Om detta förslag till gränsdragning av någon anledning icke kan godtas, förutsätter marinledningen att man anordnar en ny förbindelse mellan östra delen av varvet på Trossö och Lindholmen i stället för den delvis fallfärdiga »Flottans skeppsbro». En sådan förbindelse har kostnadsberäknats till 6 miljoner kronor. Departementschefen har medgivit att vissa justeringar i den lokala gränsdragningen kan bli erforderliga, men bl. a. här nämnda militära krav och synpunkter har inte till någon del tillgodosetts i propositionen. Från militär synpunkt ter sig propositionens förslag som synnerligen diskutabelt.

Det nuvarande varvsområdet inrymmer ett betydande antal byggnader av stort kulturhistoriskt värde. Detta har i remissyttranden understrukits av byggnadsstyrelsen och riksantikvarieämbetet, vilka föreslagit en lokal gränsdragning som i stort sett sammanfaller med marinledningens förslag. Därigenom skulle de kulturhistoriska synpunkterna tillgodoses bättre. Någon garanti för att så blir fallet har emellertid inte lämnats i propositionen.

Departementschefen framhåller i propositionen att marinledningen anfört att bolagets verksamhet ej bör innefatta underhåll och reparation av marinens materiel och att marinledningen i anslutning härtill uttalat önskemål om tillräckliga resurser av olika slag för att kunna utföra vissa tillsyns- och underhållsarbeten på flottans fartyg. Departementschefen förklarar sig icke kunna biträda en sådan ordning, emedan den enligt hans mening skulle medföra dubbelarbeten. Av remissyttrandet framgår emellertid att marinledningen icke avstyrkt att bolaget utför underhålls- och reparationsarbeten av den art som marinen har behov av. Vad marinledningen i sammanhanget framhållit är att vid ett överförande av marinverkstäderna till ett fristående bolag vissa underhålls-, reparations-, och servicearbeten bör kvarbli hos marinen, emedan marinen eljest ej kan genomföra den utbildning av personal som det åligger den att genomföra och emedan den även från andra synpunkter skulle få svårigheter att fullgöra de uppgifter

som åvilar den i fred och krig. Marinledningen hävdar att betydande dubbelarbeten skulle kunna undvikas om dess förslag följdes och stödjer sig därvid bl. a. på erfarenheterna från återförandet av den s. k. optiska gruppen från marinverkstäderna till vapenavdelningens artillerisektion. Då emellertid dessa marinledningens synpunkter avvisats i propositionen, synes det befogat att ifrågasätta om den i propositionen förordade gränsdragningen i fråga om arbetsuppgifter mellan marinen och det tilltänkta bolaget är den ändamålsenligaste.

Vad gäller inriktningen av den civila produktionen bör erinras om att Karlskronavarvsutredningen icke funnit ekonomiska förutsättningar föreliggande att vidga verksamheten vid Karlskrona örlogsvarv till att omfatta även civil varvsproduktion. Utredningen har enligt sina direktiv även undersökt huruvida intresse finns inom svensk varvsindustri eller rederinäring att överta eller i annan form driva varvsrörelsen i Karlskrona men funnit att så icke varit fallet. När nu en allmän mekanisk verkstadsindustri överväges, framstår det som en allvarlig brist att motsvarande intresse hos det enskilda näringslivet inte närmare uttrönts.

Åtskilliga av de remissinstanser, som i princip tillstyrkt att verksamheten vid de nuvarande marinverkstäderna vidgats till att omfatta civil produktion av den art som förordas i propositionen, har mycket kraftigt understrekat att detta bör föregås av noggranna marknadsundersökningar. Härtill har departementschefen ställt sig avvisande med motiveringen att marknadsundersökning kan vara av värde vid etablerande av ny industri och vid upptagande av tillverkning av nya enstaka artiklar. Enligt departementschefens mening bör marinverkstäderna betraktas som en redan befintlig industri. Det kan visserligen ifrågasättas om den förordade vidgningen till civil produktion inte är liktydlig med etablering av ny industri, men om departementschefens tankegång accepteras, kvarstår ändå att företaget måste gå ut på den civila marknaden med artiklar som det tidigare icke utbjudit på den civila marknaden. Behovet av marknadsundersökningar för enstaka artiklar skulle alltså kvarstå enligt propositionen.

Måhända har propositionens ställningstagande i detta avseende skett med tanke på att bolaget senare skall genomföra marknadsundersökningar. I så fall framstår det i propositionen föreslagna investeringsprogrammets första etapp som egendomlig. Lokaliseringen inom området av i etappen ingående plåtslageri och svetshall tyder såsom framhållits i remissyttrandena på att man framgent tänker sig uppförande av ett nybyggnadsvarv. Karlskronavarvsutredningen har emellertid uttrönt att ekonomiska förutsättningar inte föreligger för ett sådant. Om å andra sidan tankar på nybyggnadsvarv icke föreligger, strider lokaliseringen av plåtslageri och svetshall mot propositionens understrykande av de interna transportproblemens stora ekonomiska betydelse. Ett fullföljande av propositionens tankegång i detta avseende borde leda till en större koncentration av anläggningarna än som kan bli

fallet med den föreslagna lokaliseringen av plåtslageri och svetshall. Den förordade lokaliseringen blir nämligen i stor utsträckning bindande för lokalisering av företagets andra anläggningar. På grund av att genom marknadsundersökningar icke klarlagts ens den huvudsakliga inriktningen av den produktion som med hänsyn till marinverkstädernas nuvarande produktion och till vad som framhållits i propositionen kan komma i fråga, uppstår betydande risker för att investeringarna framgent skall visa sig felaktigt planerade och avvägda. Även i denna del synes propositionsförslaget vara otillfredsställande utrett.

I fråga om det tilltänkta bolagets ekonomiska behov och resurser föreslås i propositionen investeringar inom en kostnadsram av 27 miljoner kronor. För ändamålet äskas ett investeringsanslag om 4 miljoner kronor under marinens delfond av försvarets fastighetsfond. För aktieteckning äskas 23 miljoner kronor under fonden för statens aktier. Vidare föreslås en rörlig kredit i riksgäldskontoret om 8 miljoner kronor. Departementschefens äskanden avviker från vad som föreslagits i den departementspromemoria som legat till grund för propositionen. I denna har angivits ett sammanlagt kapitalbehov på 47 miljoner kronor, som fördelar sig med 26,6 miljoner kronor på aktiekapital, 5,4 miljoner kronor på reservfond och 15 miljoner kronor på långfristigt lån. Enligt promemorian borde förslag avlämnas till årets riksdag om en total aktieteckning till ett belopp av 32 miljoner kronor, av vilka 15 miljoner kronor skulle svara mot apportegendom och således icke föranleda någon direkt statsutgift. I promemorian föreslogs vidare att bolagsordningen på ifrågavarande punkt skulle innehålla, att aktiekapitalet skulle utgöra lägst 15 miljoner kronor och högst 27 miljoner kronor. Departementschefens ställningstagande innebär ett anmärkningsvärt avsteg från promemorians förslag, som redan det ger anledning till allvarliga betänkligheter. Departementschefen har för sin del icke tagit ställning till högsta och lägsta gräns för aktiekapitalet.

Promemorians värdering av apportegendomen baserade sig på att omsättningstillgångar och kortfristiga skulder skulle överlåtas till bolaget till samma värde som de har i marinverkstädernas utgående balansräkning omedelbart före övergången, att maskiner och inventarier skulle överlåtas till ett bokfört nettovärde, beräknat med hänsyn till anskaffningskostnad och värdestegring och med avdrag för avskrivningar intill bolagsbildningen, samt att fastigheter och anläggningar jämte tomtvärde skulle överlåtas till hos fortifikationsförvaltningen bokfört nettovärde. Det är i och för sig anmärkningsvärt att bokföringsvärdet skall tillämpas som försäljningsvärde vid överlåtelse till ett bolag som skall bedriva verksamhet i fri konkurrens på öppna marknaden. Det synes ytterst osannolikt att de nämnda bokföringsvärdena motsvarar det kommersiella värdet hos ifrågavarande tillgångar. I öppna marknaden skulle en tillämpning av bokföringsvärde vid företagsöverlåtelse betraktas som en form av subvention.

Ännu mer anmärkningsvärt är emellertid att de i promemorian angivna grunderna för beräkning av apportegendomens värde icke fullföljts i promemorians ekonomiska kalkyl. I marinledningens remissyttrande framhålles att det kunde vara rimligt att staten begagnar det nettovärde till vilket byggnaderna är upptagna i försvarets fastighetsfond. Därvid bör medräknas nytillkomna objekt om sammanlagt ca 10,5 miljoner kronor, vilka ännu ej invärderats i fastighetsfonden. Vidtas motsvarande nedskrivning till sedvanligt invärderingsvärde, bör apportegendomens värde ökas med ca 5 miljoner kronor. Vidare framhålles att maskinerna, som i promemorian upptagits till ett värde av 4 miljoner kronor, med 6,5 miljoner kronor underskrider det värde som angivits i marinverkstädernas balansräkning för 1958/59. Därtill kommer en ny kran till ett värde av ca 2 miljoner kronor. De av marinledningen angivna värdena överskrider dem som upptagits i promemorian med 13,5—19 miljoner kronor. Enligt detta skulle således promemorians värde för apportegendomen böra uppräknas till 28,5—34 miljoner kronor. Marinledningen framhåller att även denna värdering är mycket försiktig. Den skulle sålunda innebära en viss kapitalsubvention till det nybildade bolaget.

Ännu mera anmärkningsvärt är det därför att departementschefen endast äskat 23 miljoner kronor för aktieteckning och 4 miljoner kronor ur marinens delfond av försvarets fastighetsfond till engångsuprustning av Karlskrona örlogsvarv. Apportegendomen har icke medräknats. Därigenom skulle ytterligare kapital tillföras bolaget utan krav på förräntning. Om det i ett fall som detta, då ett statligt bolag skall delta i fri konkurrens på öppna marknaden, från rent sociala synpunkter anses erforderligt med en viss subvention, bör denna öppet redovisas. Kravet på att företaget på längre sikt skall bli självbärande får inte uppges. Den av departementschefen förordade finansieringen av bolaget måste därför avvisas.

Härtill kommer vissa kostnader som angivits av marinledningen, men som inte upptagits i propositionens kostnadsberäkning. Marinledningen beräknar sina kostnader för nybyggnader m. m. till ca 4,5 miljoner kronor. Sannolikt skulle därvid vissa kvalitetsförbättringar m. m. uppstå för marinen, varför kostnaden på grund av omorganisationen av marinverkstäderna torde kunna beräknas till två tredjedelar av det angivna beloppet, dvs. 3 miljoner kronor. Marinledningen har i sitt remissyttrande även framhållit att ett rationellt utnyttjande av den föreslagna förlängningen av Drottninghallskajen med 80 meter förutsätter bortsprängning av det sydväst om den nuvarande kajen belägna grundet. Kostnaderna för detta arbete har tidigare beräknats till 1,2 miljoner kronor. Vid marinverkstädernas tillkomst 1945 fick dessa överta i de tidigare verkstadsförråden ingående material till ett värde av ca 2 miljoner kronor. Marinledningen framhåller att det måste anses rimligt om marinen gottgöres härför med motsvarande belopp i nu aktuellt penningvärde. Av dessa poster har allenast en berörts

i propositionen, nämligen den som rör marinens flyttningskostnader. Här för har av departementschefen äskats 1 miljon kronor, vilket med minst 5 miljoner underskrider de nämnda belopp som angivits av marinledningen. Den av marinledningen angivna kostnaden för en ny bro, 6 miljoner kronor, har då icke medräknats.

Vidare har de remissinstanser som berört investeringskostnaderna framhållit att dessa förefaller ha beräknats i underkant. En sådan uppfattning styrkes av andra erfarenheter av beräkningar av kostnader för ny- och ombyggnad och andra investeringar vid statliga institutioner.

I departementspromemorian har föreslagits att marinen skulle ha viss replieringsskyldighet gentemot bolaget. En sådan skyldighet rimmar dåligt med den friare ställning och friare konkurrensmöjlighet som bolaget skulle få i jämförelse med de nuvarande marinverkstäderna. Förtursrätten har också blivit föremål för kritiska invändningar i remissvaren. Marinledningen anser sålunda att ett avtal mellan marinen och bolaget bör träffas på i princip samma sätt som för närvarande sker mellan Göteborgs örlogsvarv och civila varv därstädes. Även statens organisationsnämnd och riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap avvisar tanken på replieringsskyldighet. Överbefälhavaren motsätter sig bestämt den ifrågasatta replieringsskyldigheten. Av samma uppfattning är näringslivsorganisationerna. Dessa föreställningar har emellertid lämnats obeaktade av departementschefen, vilken i stället synes acceptera promemorians tankegång om att viss ersättning bör kunna beredas bolaget för den prioritet från marinens synpunkt som följer med replieringsskyldigheten. Det synes svårt att fastställa en sådan ersättning — i all synnerhet som de berörda statliga myndigheterna icke funnit replieringsskyldigheten vara någon fördel från statsverkets eller från militär synpunkt. Snarare torde risk föreligga för att bolaget på denna väg tillföres medel som från allmän konkurrenssynpunkt är att betrakta som en förtäckt form av subvention.

Sammanfattningsvis kan framhållas att de allmänna förutsättningarna för den produktionsinriktning och omorganisation av den nuvarande verksamheten vid de nuvarande marinverkstäderna är ovissa, att den förordade produktionsutvidgningen saknar underbyggnad i fråga om marknadsundersökning o. d. och över huvud taget är suddig i konturerna, att de beräknade kostnaderna för de föreslagna investeringarna av remissinstanserna bedömts tilltagna i underkant, att andra kostnadskrav inte redovisats, att den i departementspromemorian förordade värderingen av apportegendomen innebär en från konkurrenssynpunkt otillfredsställande subventionering, att det senare i ännu högre grad gäller departementschefens finansieringsförslag, att bolagets verkliga räntabilitet med anledning härav aldrig skulle kunna bedömas samt att det från marin och militär synpunkt inte är något önskemål, än mindre krav, att bolagsbildning och vidgning till omfattande civil produktion genomföres. Mot detta kan anföras att

ett genomförande av förslaget skulle lösa det sysselsättningsproblem som eljest skulle uppstå vid marinverkstäderna. En sådan uppfattning kan inte vederläggas, emedan det får anses givet att om staten startar eget företag av det slag som föreslagits i propositionen, blir den nödd att fullfölja, även om kostnader och konsekvenser kraftigt skulle överskrida de förutsedda. Inte minst från denna senare synpunkt är det angeläget att det förutsättningslöst prövas, om inte staten på annat sätt och till lägre kostnad kan medverka till en väl så effektiv lösning av de aktuella sysselsättningsproblemen i sydöstra Blekinge. Av den anledningen bör ställningstagandet till utformningen av den framtida verksamheten vid marinverkstäderna och därmed förknippade spörsmål tills vidare anstå. En skyndsamt utredning bör vidtas i syfte att klarlägga vilka olika utvägar och möjligheter som står till buds och som helt eller delvis kan ersätta åtgärder i den riktning som föreslagits i propositionen.

En sådan utredning bör inriktas på förutsättningarna att allmänt öka sysselsättningsmöjligheterna inom området. I första hand bör därvid förutsättningarna och intresset från det privata näringslivets sida att till området lokalisera lämpliga företag undersökas.

En undersökning av huruvida det inom det privata näringslivet finns intresse för att till området lokalisera allmän mekanisk verkstadsindustri bör likaledes genomföras i motsvarighet till den undersökning som Karlskronavarvsutredningen utförde beträffande varvsindustrien. Huruvida det genom en mera ändamålsenlig gränsdragning mellan marinen och ett eventuellt industriföretag än den som nu förordats i propositionen går att låta fristående industriföretag överta vissa arbetsuppgifter som nu handhas av marinverkstäderna bör därvid särskilt prövas. En sådan ordning skulle kunna sammanfalla med vad marinledningen framfört i sitt yttrande. Av detta framgår att vissa reparations-, underhålls- och serviceuppgifter borde ingå direkt i marinen egen verksamhet vid örlogsbasen, medan andra borde handhas av helt fristående företag, så att marinen vid beställningar och utläggande av arbeten vore helt obunden, vilket från ekonomisk och statsfinansiell synpunkt vore en fördel. Utredningen bör inte gälla endast större företag. Inför de givna betingelserna synes en förstärkning av näringslivet i östra Blekinge böra inriktas på tillskapande av mindre företag. Härför talar bl. a. att en grund för ett successivt växande arbetskraftsbehov därigenom lägges.

Vid den etablering av nya företag och anläggningar som så skyndsamt som möjligt bör komma till stånd spelar kapitalfrågan en betydande och i åtskilliga fall en avgörande roll. Det är nödvändigt att statsmakterna tillser att erforderliga kreditmöjligheter finns. Det statliga kreditstödet via företagarföreningarna bör därvid särskilt uppmärksammas. Under den sistlidna tioårsperioden har genom företagarföreningen i Blekinge bevil-

jats direktlån till ett belopp om 4,4 miljoner kronor. Lån med statlig kreditgaranti har förmedlats för sammanlagt 6,9 miljoner kronor. Sammanlagda kreditstödet utgör 11,3 miljoner kronor. De företag som fått del av kreditstödet hade vid tioårsperiodens början 1 315 anställda och vid dess slut 2 381, en ökning med 1 066. Den direkta statsutgiften för detta kreditstöd torde vara mycket obetydlig. Det anförda utgör ett exempel på hur staten genom lämplig samverkan med företagsamheten till en blygsam kostnad kan medverka till synnerligen goda resultat. En jämförelse mellan här anförda exempel och vad som föreslagits i propositionen borde inte föranleda någon tvekan om vilka vägar staten bör beträda då det gäller att stärka näringsliv och sysselsättning i bl. a. det nu aktuella området. Det kan dock beklagas att statsmakterna inte velat ställa större resurser till förfogande för kreditstöd i de former som här angivits. Den av oss förordade utredningen bör särskilt uppmärksamma dessa spörsmål.

Såsom departementschefen framhållit föreligger från sysselsättningssynpunkt behov av investeringsarbeten vid Karlskrona örlogsbas. Sysselsättningssynpunkterna sammanfaller i detta fall med de militära. Under det mångåriga utredningsarbete som pågått beträffande bl. a. Karlskrona örlogsbas har vissa i och för sig önskvärda investeringsarbeten fått anstå i avvaktan på utredningsresultat och beslut. Sådana arbeten kan nu utföras vid örlogsbasen utan att ställningstagandet i den speciella frågan om marinverkstäderna därigenom föregripes. Det av departementschefen äskade beloppet om 4 miljoner kronor för upprustning av Karlskrona örlogsbas bör därför bifallas.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 184 måtte besluta,

att avslå Kungl. Maj:ts proposition såvitt avser omorganisation av marinverkstäderna i Karlskrona till Karlskronavarvet AB m. m.;

att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågorna om den framtida verksamheten vid marinverkstäderna och Karlskrona örlogsbas i övrigt och i samband därmed en erforderlig förstärkning av näringsliv och sysselsättningsmöjligheter skyndsamt må utredas i enlighet med vad i motionen anförts; samt

att å tilläggsstat I för budgetåret 1960/61 till Upprustning av Karlskrona örlogsbas under marinens delfond av försvarets fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Stockholm den 29 november 1960

Torsten Andersson

S. E. Sundin